

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De mortificatione Tactus. C. III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

lib. 1. pz.
dag. c. 1.

nis incentiuū seuerē damnant, etsi aqua vile sit potioris genus, & frigidum. Damnat Clemens Alexandrinus, si quis ita cibū se impleat, ut amba maxilla simul insensur & vorans sudet, monetque, ut quae apponuntur, honeste ranganur & manus, barbaque & mensa, seu lectus, seruetur impolluta, facies huc illucque non versetur, ne quis inter comedendum plenis maxillis loquatur voce indecorā, & non satū expressā, ac significante: & ne simul edatur ac bibatur.

66.

Decimonond. Etli adhibendae sunt mortificationes in cibus & refectione corporis, supra explicatae, vitanda est tamen excessiua mortificatio, per quam parum comedendo aliquis vitam decurrit. Nam etsi aliqui doceant id licere, & graues authores citati à Rodericio & à Nigronio, inter quos est Vasquez, Lessius, & Azor, tamen, qui Dei beneficio experitur se benè viuere, & Deo feruenter seruire, raroque peccare, & semper perfectiora eligere, & ardere desiderio propagandae quam maximè diuinæ gloriae, illudque factis demonstrare in oblati, & vltro quæ litis occasionibus, tali non suaderem vitam per subtractionem rerum necessariarum, & commodarum minuere, sed in simplicitate propter Deum seruare Christi monitum datum S. Gertrudi: *Mihi quidem ad hoc oblatum erat vinum myrrhatum cum selle mixtum, quod citius morerer, sed desiderium multa patiendi pro homine retraxit me, ne biberem. Tu verò è diuerso in eodem amore sume omnia necessaria, & commoda, ut per ea in seruatio meo diuitius vna conferueris.* Ideò S. Philippus Neriuis aegre tulit (ut ab eius familiaribus audiui) quòd S. Carolus Borromæus exiguo cibo extraordinariè & inauditis ferè aliàs ieiuniis, vltus sit vitam suam decurtasse, adeo Dei Ecclesiae necessariam.

Nigria
Reg. 17.
com. nu.
16.Vasq. 1. 2.
q. 96. disp.
162. ca. 4.
num. 25.li. 4. c. 23.
pag. 347.
in lū. di.
vni. pict.

CAPVT TERTIVM.

De Mortificatione Tactus.

1. 1. c. 1.

67. **P**Rimo. Huc spectant diuerberationes membrorum flagellis, quas disciplinas vocamus, quæ mortificatio fuit in vsu ferè omnium Sanctorum. S. Dominicus tres quavis nocte, & quidem flagello ferreo, seu catenā ad effusionem sanguinis se caedebat, semel pro existentibus in Purgatorio, aliā vice pro existentibus in peccato mortali, tertio pro seipso. S. P. N. Ignatium suæ conversionis initio ternam quotidie adhibuisse carnis verberationem, & 7. orationis horas, scribit Ribadeneira. S. Xaverium etiam in itineribus hoc in moribus habuisse, ait Turfelinus. B. Borgia adeo leniebat in se, ut ob vulnera tergo flagellis insicta caro cruentata putresceret. ut omittam alios innumeros è Societate nostrā piè contra se crudeles. Sanè qui pœnas purgatorij aut euadere, aut magnā ex parte minuere vellent, quotidie dum sanus est, potest tales pœnas de se sumere. Neque valetudini hoc nocere,

docet debiliū experientia, eorum quoque, qui rupta pectoris venā non semel sanguinem expuere, & tamen aliquoties quotidie sardiu se flagellant. Tales erant nostri illi, quorum mentionem facit P. Ludovicus de Ponte in vitā Balthasaris Aluarez, qui bis in die, manè scilicet & vesperi, disciplinas faciebat, & vnamquamque vltra horā quadrantem: in Triclinio etiam per vnum aut duo Miserere disciplinis se caedebant. Sed P. Aluarez adeo seuerus quotidie in toto corpore, à pedibus vsque ad caput disciplinas faciebat, ut tyrones Medinæ per modum exaggerationis dicerent, quòd faceret tremere totum illud latūs domus, in quo illas faciebat, fuitque opus, ut Prouincialis illi terminum præscriberet, & limitem: & Confessarij aduertentes, quòd ex malā corporis tractatione sensum minueretur, & confumeretur, iusserunt eum omnia moderari. Idem de nostro P. Stephano Tuccio scribitur in Societatis Annalibus.

68.

Secundo. Cilicium, suam quoque commendationem habet, siue è pilis equorum, siue camelorum, siue è catenulis, vel laminis ferreis. Quali vsu B. Petrum de Alcantara scribit S. Teresia in vitā suā. Suaferim ego catenulis ferreis lumbos constringere, nam & maiorem adferunt carni dolorem, quam cilicium è pilis, & munditiem conseruant magis, & non reddunt hominem ita ineptum ad opera ordinaria, vegeto animo, & corpore præstantia, ut facit cilicium è pilis contextum, quo tamen multos Sanctos vsos legimus.

Sunt alij modi non minùs carni molesti, etsi fortè minùs frequentati, & quidem faciliores, & tunc quoque adhiberi possunt, cum non possunt primi illi, vel ob itinera, vel ob causas. Quanquam nec itinera impediunt à gestatione cilicij.

69.

Tertio. Mofcarum inprimis morsus, item culicum, item pulicum tolerati, molestissimum incutiunt sensum doloris tactui. Calices noster P. Realinus fronti vel faciei insidentes, & sanguinem sugentes non abiebat, uti ab ocularo teste audiui. Idem scribitur de P. Nostro Alphonso Rodriguez: Noui ego homines in Societate, quibus Deus post non impeditos per plures hebdomadas diurnos pulicum morsus, eo tempore, quo acriùs mordere solent, admirabilia virtutum heroicarum dona concessit, valde rara, per multos annos frustra aliàs expetita.

70.

Quarto. Si genuflexus totam horam Meditationis & examina peragas, sine villo fulcro, non tergi tantum, sed ne quidem pectoris, & manuum, & vltius lateris. Ita orabat vltimis vitæ annis, propè octogenarius flexis genibus in medio cubiculi P. Bernardinus Realinus. Què situm corporis cum spiritus feruore coniunctum & Beatissima Virgo Maria cum puerulo Iesù

Iesu ei sic oranti apparens, & Deus miro eum splendore circumdans, corpusque eius à terrâ in aërem attollens, honoravit. Sane ad eò hic fitus S. P. Ignatio placuit, in florente ætate, vt inter antiquas Ministri Regulas à se conscriptas, vnam posuerit, de visitandis quotidie Fratribus, Sacrum audientibus, vel in templo orantibus, vt videret, an fulcro alicui genua flectentes incumbere, indignam ratus hanc in oratione corporis indulgentiam.

71. *Quintò.* Si sedes nullo supposito puluillo, vel ceruicali, aliaue re molli, quam adhiberi hunc in vsùm in totâ Italia à Nostris nunquam vidi per annos 20. ne quidem senio confecti ibi puluillis vtuntur, ne quidem Superiores grandæui.

72. *Sextò.* Si caligas telâ, panno non subducto, sic & tibialia lanea sine lincis adhibeas. S. Franciscus, inquit S. Bonauentura; *Vestis horrebat molliem, asperitatem amabat, asserens propter hoc Ioan- nem Baptistam ore Diuino fuisse laudatum. Si quando verò in datâ sibi tunica lenitatem sentiret, choridulis eam contegebat interius: quia non in casulis pauperum, sed in palatiis Principum, iuxta Veritatis verbum, vestimentorum, dicebat, requirendam molliem esse. Experiencia enim certâ didicerat, demones asperitate tereri, deliciosi autem & molliibus vestibus ad tentandum fortiter animari.*

73. *Septimò.* Si indulia, lectique lintea ex telâ crassiore, & parua sine vllo mollioris delectu telâ, quandoque etiam lacera, libenti animo feras. Scribit P. Virgilius Ceparius B. Aloysium gauisum, cum ei quodâ in Collegio hospiti, solita lecti linteamina non fuissent per obliuionem data. Et alibus etiam hostiis promeretur Deus.

74. *Octauò.* Inter sedendum, si tergum reclinatim ad parietem, vel sellæ retinaculum, non fulcias, vt in more fuit nostro Alphonso Rodriguez, & Francisco Caietano Siculo, cuius vitam conscribi sanctimoniâ plenam audiui. De S. Pachomio Abbate in eius vitâ scribitur, eum capere somnûm solitum, in cubiculi medio, non cubantem, sed sedentem, & quidem eo modo, vt nec dorsum saltem parieti pro sustentatione reclinaret. Ita dormiebat noster Alphonfus Rodriguez, & P. Sertorius Caputus, ambo cum opinione sanctitatis iam pridem mortui, ille in Maioricensi Ciuitate, hic in Aquilana, vbi fuit primus Collegij illius Rector, rebus præclarè, & sanctè gestis, ac propheticis prædictionibus celebris. Cuius corpus incorruptum honorificè asseruatur supra terram elatum, & sub duplici claue, quarum vnam nostrum Collegium, alteram Magistratus Ciuius asseruat, custoditur. Laudatur hoc in B. Laurentio Iustiniano, quod dum Diuina canerentur officia, non dexterâ, non laeuâ sedilibus haerit, & hunc situm semper in psallendo seruauit. Noster P. Balthasar Aluarez sedens vnum attollebat pedem, & ita

directissimum sublatum in aërem, non sine magno sensu molestiæ, sine fulcro tenebat, & nunquam in sede coriaccâ sedebat aut in aliâ que retro haberet reclinatorium, etiam cum esset conualescens, & corpus aliquâ requie indigeret: ac propterea nunquam in cubiculo suo habuit, nisi sellam ligneam plicatilem sine reclinatorio.

76. *Nonò.* Si inter sedendum pedem pedi, cruri non supponas: quod etiam in Arsenio duorum Imperatorum Magistro, cum factus esset Monachus, noluerunt tolerare SS. illi Patres, sed prudenti artificio emendârunt, quâ de re infra iterum agetur.

77. *Decimò.* Si sellam è corio, aliaue materiâ contextam, non adhibeas, sed ligneam, & duram. B. Aloysius cum iussu Superiorum in lecticâ veheretur, nodos quosdam quibus insideret, adhibuit, ad molestiam tactus: in sæculo autem calcaribus suppositis tergum pungebat. P. Balthasar Aluarez Abulæ elegit sibi cubiculum, in quo se vix posset mouere, nec vlla esset mensa, sed in quodam asserculo Breuiarium, & quosdam libros collocabat; nunquam in coriaccâ sede sedebat, aut in aliâ, quæ retro haberet reclinatorium, etiam cum esset conualescens, & corpus aliquâ requie indigeret.

78. *Vndecimò.* Si lectulo duriusculo saltem in æstate vtaris, & ad cubationem molliorem, & commodiorem nihil, ceteris dari non solitum, quæras. Item si super nudis asseribus cubes. Alphonfus Rodriguez hac in re se egregiè mortificabat, vt legi in eius vitâ Hispanicâ manu scriptâ. Iacebat enim in lecto tantum media pars corporis inferior, altera à cingulo vsque ad caput instar sedentis. Quod de S. Francisco scribit S. Bonauentura: *sapius, inquit, sedens, ligno, vel lapide ad caput posito, dormiebat.* Sic S. Iacobus laudatus à B. Theodoro, dum ægrotaret, non accumberebat, sed sedebat.

79. *Duodecimò.* Si subuculâ interiori, communi, sine vllo artificio factâ pelliceoque, vili, agnino, nullâ telâ, pannoque assuto te vestias.

80. *Decimotertio.* Si calceos gestes ordinarios, sine molliore, vel pretiosiore corio, & sine soleis crassioribus, sed communibus, ad summum hyeme duplicatis, ad arcendam humilitatem luti, noxiam sanitati, nisi sanitas vel certè senij debilitas aliud exigat.

81. *Decimoquartò.* Si foccos lincos non vulgares vites.

82. *Decimoquintò.* Si fricatione carnis pruritus, è sanguine accenso oriri solitum, non lenias. Qui toleratus maximam meo iudicio molestiam adfert, & materiam magnorum apud Deum meritorum, si eius causâ feruentianimo feratur.

83. *Decimosexto.* Si, dum decumbis, membra situ modesto composita habeas, ætate præsertim, vitatâ vlnarum denudatione, tibiaram & crurium eleuatione, seu inflexione (quod S. Bernardus

nardus improbat monens: *Ne resupinus iaceas, nec genua leuando calcaneos iungas ad tibias.*) pedumque diuicatione, quæ & pudicos oculos offendunt, & adhiberi solent à delicatulis ad commodiorem corporis cubationem, & quendam tactus gustum. S. Climacus: *Cùm in lectulo decubas, sit tibi ipse iacentis habitus figura in sepulchro clausi, minusque dormies.* Ideò B. Iſaias monet etiam de mensâ loquens: *Pallium contegat pedes tuos, genua sint inter se coniuncta.* Noster P. Balthazar Alvarez dicebat, valdè esse attendendum circa modum iacendi in lecto, vt semper compositio religiosa sit & honesta. Nam si Religiosi non habent omnino extimtum patiendi desiderium, quid leuius eis euenire potest, quam se non discooperire in astate, cùm sani sunt, & tegumenta moderata habeant? & quomoddà hanc decentiam seruabunt, cùm febri aliquâ graui incalescunt, & nemo illos videt, nisi ad eam seruandam sensim assueſcant?

7.
7.
84.
85.
86.
87.
88.

Decimoséptimò. Si frigoris incommoda toles, dum vel non citò, vel non sufficienter calefieri iubetur hypocaustum tibi assignatum; vel si datâ operâ (citra valetudinis damnum) non tam citò adhibeas interulam hybernâ, & sine veste superiore aliquamdiu, vel in cubiculo frigidò, vel alibi te contineas, & chirotecis. Pedibus tamen & capiti frigora maximè nocent; ideo circa hæc procedendum cautiùs, ne dum vetus homo affligitur, etiam nouus patiatur, cum detrimento Diuini obsequij, vt argutè monebat S. P. N. Ignatius, damnans indiscretas corporis mortificationes.

S. Pachomius in 67. Regulâ dictatâ ab Angelo præcipit: *Nullus in domo suâ audebit focum facere, nisi in commune omnibus accendatur.*

Decimooctauò. Si stando, vel sedendo diu vsque ad defatigationem corporis, & molestiam, legas, studeas, vt faciebat P. Benedictus Pererius.

Decimononò. Si, vt faciebat noster Alphonsus Rodriguez ambulando illam viâ partem elegeris, quæ magis laboriosa est, & vel toti corpori, vel pedibus molestior.

Vigésimò. Ita moue, & attolle pedes (quod non sine difficultate fit in debilibus & senibus) ne vllum eis strepitum edas, ne videaris soleis calceorum lateres fricare, aut ascendendo scallas, vel descendendo gradus cum sonitu quodam, ac si ligneis vtereris calceis, quaterere.

Non loquor hîc de vitando tactu non necessario omnino proprii, vel alieni corporis, qui non tam ad opus supererogationis spectat quàm ad conseruationem pudicitie: Siquidem vt expertus docuit S. Ioannes Climacus: *Fit nonnunquam, vt ex solo tactu corpus inquinetur: nihil quippe sensu isto periculosius. Ideò ab his, quæ vel naturalia vel præter naturam sunt, à proprio atque alieno corpore, comprime manum.*

Admirabilis fuit hac in te pudicitia B. Clare de Monte Falco, quæ accuratè cauebat, ne vn-

quam suo pede nudo alterum suum tangeret pedem: ideoq; ne id accideret, dormitura vestem intra pedes suos interponebat & colligabat. Tangi autem ab aliis etiam infirma nolebat, & hoc adeo videbatur ei repugnans honestati, vt ne cogitare quidem hac de re posset sine horrore. Hanc ob causam, dum eius corpori essent aliqua applicanda medicamenta, non alienis, sed suis ea manibus applicabat, & agrè ferebat, si Monialis aliqua discalceata incedens, ita attolleret vestem, vt eius nudus pes posset ab aliis videri, maiorem suadens habendam curam honestatis, quàm vestis, Vt scribit Pergilius in eius vitâ 2. p. c. 12.

CAPVT QVARTVM.

De Mortificatione Visus.

Magnâ custodiâ arcendi sunt omnes Sensus nostri ne per eos peccata tanquàm hostes nostri animam inuadant. Vnde S. Ambrosius: *Nunc, inquit, intelligo, quâ causâ Dominus Iesus insufflauit in faciem hominis; ibi enim sensus omnis, ibi sedes atque illecebra delectationis in oculis, auribus, naribus, atque in ore, vt sensus nostros aduersus delectationes fortunas faceret.* Sed maximè custodiendi sunt oculi. Non est reprehendus aspectus oculorum, inquit S. Chrysoſtomus, ponderans ex Genef. aspectu oculorum motos homines ad libidinosum amorem mulierum ante diluuium, sed voluntatis negligentia, & effrenata concupiscentia. Nam oculus propterea factus est, vt, dum videt creaturas Dei, ipsorum Conditor glorificetur. Itaque oculi opus est videre: malè autem videre, à mente est, quæ intrinsecus gubernat. Nam membra nostra, vt pote vilia, ad faciendâ bona condita sunt à Domino & gubernari possunt ab incorporeâ substantiâ, de animâ dico.

Primò. Prima mortificandorum oculorum cura esse debet, in vitando illarum corporis partium aspectu, quas pudor vetat, in quouis sexu, & ætate. Cicero monet, ea quæ natura occultauit, omnes qui sanâ mente sunt remouere ab oculis, ipsique necessitati dare operam, vt quàm occultissimè id fiat. Idem dicendum de factis imaginibus. Terribile est illud exemplum, quod refert S. Prosper: *Quædam, inquit, iuuenicula, ancilla Dei habitum gestans, cùm in balneo lauans, simulachrum Veneris impudicè aspiceret, & se ipsam, eique se consimilans, domicilium se diabolo præbuit. Statim ille leo, qui rugiens circuit, quem querebat inuenit. Meatus igitur gutturis occupans, nullam cibum, nullumque potum traiciens per 70. sermè dies totidemque noctes, ieiunium sibi diabolus ex capto possessoque vase exhibuit.* Ideò S. Hieronymus; *Mibi, inquit, omnino in adultâ virgine lauacra displicent, quæ seipsam debet erubescere, & nudam videre non potest.* Obseruat S. Ambrosius, morem veterem Romæ & in plerisque ciuitatibus fuisse, quem etiam Cicero commemorat; vt filij puberes cum parentibus, vel generi cum soceris non lauarent, licet plerique se & in lauacro, quantum possunt, tegant, ne vel illic, vbi nudum

91.
92.
93.
94.
E. cap. vitz.
95.
h. 22. in Genef.
96.
97.
lib. de dimid. rep. cap. 6.
Eccle. 9. Job. 31. In c. 3. Thre. 1.
epist. 7.
1.1. Offic. cap. 18.
1.1. Offic.